

Valmistelija

Ora Kari, kari.ora@tuusula.fi

Toimintaympäristö

Kesäkuun 2026 tilanteessa työllisyystilanne on edelleen heikko sekä koko maassa että Uudellamaalla. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaiden työttömyysasteen trendiluku oli kesäkuussa 2026 10,5 %. Kausitasoittamaton työttömyysaste oli 10,0 %, kun se kesäkuussa 2025 oli 9,9 %. KEHA-keskuksen työnvälitystilaston mukaan kuntien työllisyyspalveluissa oli kesäkuun 2026 lopussa koko maassa 352 001 työtöntä työnhakijaa, mikä oli 21 197 henkilöä eli 6,4 % enemmän kuin kesäkuussa 2025. Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli kesäkuussa 2026 13,1 %. Tuusulassa oli kesäkuun 2026 lopussa 2 121 työtöntä työnhakijaa, mikä oli 124 enemmän kuin kesäkuussa 2025. Työttömien osuus Tuusulan työvoimasta oli 9,5 %, kun se vuotta aiemmin oli 9,2 %. Pitkäaikaistyöttömiä oli Tuusulassa kesäkuussa 2026 yhteensä 976 ja alle 25-vuotiaita työttömiä 280. Työttömyyden kasvu heijastuu kunnan talouteen erityisesti työttömyysturvan kuntaosuuden kasvuna sekä verotulokehityksen epävarmuutena.

Talouskasvu

Valtiovarainministeriön kesän 2026 taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talouden toipuminen on viivästynyt ja kasvu jää aiemmin arvioitua hitaammaksi. BKT:n arvioidaan kasvavan 0,8 % vuonna 2026, kun vuoden 2025 kesäkuun katsauksessa kuluvaan vuoden 2025 kasvuksi ennakoitiin 1,0 %. Kasvun odotetaan vahvistuvan 1,6 %:iin vuonna 2027 ja 1,7 %:iin vuonna 2028. Näkymää heikentävät geopolitiittinen epävarmuus, Lähi-idän kriisi, energian ja öljyn hinnan nousuun liittyvät riskit sekä edelleen heikko työmarkkinatilanne. Vuoteen 2025 verrattuna talouden elpyminen on lykkääntynyt: vuoden 2025 kesäkuussa odotettiin kasvun vahvistuvan jo vuonna 2026, mutta vuoden 2026 kesäkuun arviossa kasvu jää kuluvana vuonna alle yhden prosentin. Työllisyyden paraneminen viivästyy ja työttömyysasteen arvioidaan olevan vuonna 2026 yli 10 %. Kuntatalouden kannalta hidastunut kasvu ja korkea työttömyys ylläpitävät painetta verotuloihin ja työttömyyteen liittyviin menoihin, samalla kun investointien ja valtionosuuksiin kohdistuvien muutosten vaikutukset lisäävät talouden epävarmuutta.

Inflaatio ja korot

Tilastokeskuksen mukaan kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio oli kesäkuussa 2026 Suomessa 2,1 %, mikä oli sama taso kuin toukokuussa. Kuluttajahintojen kuukausimuutos oli -0,2 %. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) vuosimuutos oli Suomessa kesäkuussa 2,7 % ja kiinteäveroisien YKHI:n vuosimuutos 2,5 %. Euroalueen inflaatio oli kesäkuussa 2026 ennakkotietojen mukaan 2,8 %, kun se toukokuussa oli 3,2 %. Inflaatiota nostivat Suomessa erityisesti sähkön, bensiinin ja dieselin hinnat, kun taas asuntolainojen, kulutusluottojen ja opintolainojen korkojen lasku hillitsi inflaatiota. Inflaatio oli siten kesäkuussa sekä

Suomessa että euroalueella EKP:n kahden prosentin tavoitetta korkeammalla tasolla, vaikka euroalueen inflaatio hidastui toukokuusta. Korkotason nousu ja inflaation pysyminen tavoitetta korkeampana lisäävät edelleen kuntatalouden rahoituskustannuksiin liittyvää epävarmuutta, vaikka lainakorkojen vaikutus toteutuu kunnan taloudessa vähitellen lainasalkun korkosidonnaisuuksien ja uusien rahoitusjärjestelyjen kautta. Kuluttajahintojen nousun arvioidaan jäävän vuonna 2026 noin kahteen prosenttiin, mutta energian kallistuminen ja korkotason nousu hidastavat yksityisen kulutuksen ja investointien elpymistä. Samalla korkomenot kasvavat julkisessa taloudessa nopeasti ja julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan heikkenevän vuonna 2026 4,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Kuntatalouden näkökulmasta kesäkuun 2026 tilanne merkitsee edelleen kohonneita rahoituskustannuksiin, verotulojen kehitykseen ja valtionosuuksiin liittyviä riskejä.

Valtiontalouden kuntaan vaikuttavat toimet vuonna 2027

Hallituksen syyskuun 2026 budjettiriihessä linjattiin vuoden 2027 talousarvioesitykseen sisältyvistä kuntatalouteen vaikuttavista toimista. Hallitus päätti korottaa kuntien peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarrua aiemmasta 1 prosenttiyksiköstä 2,8 prosenttiyksikköön. Valtiovarainministeriö arvioi tämän päätöksen säästövaikutukseksi valtiontalouteen 60 miljoonaa euroa vuonna 2027. Kaikkien voimassa olevien leikkausten arvioidaan vähentävän valtionosuuksia vuonna 2027 yhteensä noin 190 miljoonaa euroa.

Tuusulan kunnan vuoden 2027 ennakollinen tieto valtionosuuksista on 32,6 miljoonaa euroa, mikä on 963 794 euroa vähemmän verrattuna vuoden 2026 valtionosuuteen, 33,6 miljoonaan euroon.

Kokonaisuutena budjettiriihen päätökset kiristävät vuoden 2027 kuntatalouden näkymää. Vaikutukset tarkentuvat, kun kuntakohtaiset valtionosuuslaskelmat ja lopullinen talousarvioesitys valmistuvat.

Talouden toteutuminen

Tuusulan kuntastrategian painopistealueita ovat kunnan elinvoima, hyvinvointi sekä kestävä kehitys. Alkuvuonna kunnan toiminta kehittyi osin kuntastrategian tavoitteiden mukaisella uralla; väestön määrä kehittyi maltillisesti. Tuusulan väkiluku oli kesäkuussa 42 550 ja se on kasvanut vuoden 2025 lopun 42 479 tilanteesta 71 asukkaalla. Asunto- sekä yritystonttien kauppa ei ole vallitsevasta epävarmasta taloustilanteesta johtuen toteutunut suunnitellulla tasolla. Kunnan palveluverkon uudistuminen jatkui Riihikallion koulun uudisrakennuksen osalta. Yleisenä huomiona kunnan talouden kannalta on työttömyyden kasvu. Tuusula maksoi työttömyysturvan vastuusta tammi-kesäkuussa 1,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2025.

Kunnallisveron sekä yhteisöveron kehitys on ollut vaimeaa koko maassa. Vuoden ensimmäisen puoliskon aikana kunnallisveron tuotto kasvoi vain 0,9 % edellisvuoteen verrattuna samalla kun yhteisöveron tuotto heikkeni noin 9,1 %. Loppuvuonna kuntatalouden keskeisiä haasteita ovat kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutukset, työttömyyden lisäämät menot sekä epävarmuus kehysriihessä ja sen jälkeen kunnille esitetyistä valtionosuusleikkauksista.

Veropohjan ja tulorahoituksen vahvistamisen näkökulmasta, veropohjan kertymään liittyy epävarmuutta vuonna 2026. Verokertymien taso oli tammi-kesäkuussa 53,7 miljoonaa euroa, mikä oli 3,9 miljoonaa euroa vuoden 2025 kertymää enemmän. Kesäkuun veroennusteen mukaan

kunnan verotulot jäävät 1,8 miljoonaa euroa talousarvion 116,4 miljoonan euron tasosta, ollen 114,6 miljoonaa euroa vuoden 2026 lopussa.

Kunnan elinvoiman näkökulmasta asuin- ja työpaikkatonttien myynti ei ole alkuvuonna toteutunut odotetusti. Tavoite on myydä asuintontteja ja työpaikkatontteja noin 12 miljoonan euron arvosta. Toteutuneita kauppoja on alkuvuonna kaksi asuintonttia ja yksi yritystontti. Vaikean markkinatilanteen vuoksi tähän mennessä on kertynyt yhteensä noin 0,8 miljoonaa euroa. Maan myyntitulojen arvioidaan jäävän 4,0 miljoonaa euroa talousarviota pienemmiksi.

Kuntaemo - toimialueet

Kuntaemon, toimialueiden ennusteeseen sisältyvät sisäiset erät. Valtuustoon nähden talousarvion toimialoja sitova taso on toimintakate. Ennusteiden mukaan kuntaemon toimintakate on ylittymässä 3,2 miljoonaa euroa muutetun talousarvion.

Taulukko 1

Toimintakate toimialueittain (1000 €)	TA 2026	MTA 2026	ENN 2026	Määrärahan muutos	Käyttötalous / Määrärahan muutoksen laji
Kunnan johto ja yhteiset palvelut	- 20 009	- 20 009	-19 914		
Sivistys	-113 832	-113 832	-113 590	242	menovähennys
Kasvu ja ympäristö	10 982	10 982	7 424	-3 664	tulovähennys

Vesihuoltoliikelaitos

Vesihuoltoliikelaitoksen ennuste on talousarvion mukainen.

Taulukko 2

Vesihuoltoliikelaitos (1000 €)	TA 2026	MTA 2026	ENNUSTE 2026
Toimintatuotot	9 113	9 113	9 113
Toimintakulut	- 5 735	- 5 735	- 5 735
Valmistus omaan käyttöön	100	100	100
Toimintakate	3 478	3 478	3 478
Tilikauden ylijäämä	587	587	587

Kunnan tilinpäätösennuste

Kunnan tilinpäätösennuste sisältää kuntaemon (toimialueet) ja vesihuoltoliikelaitoksen. Talousarvio ja tilinpäätösennuste sisältää sisäiset erät.

Taulukko 3 erillinen liite, sisältää sisäiset ja ulkoiset erät

Kunnan tilinpäätöksen toimintakate-ennuste on 3,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompi. Verotulot toteutuivat tammi-kesäkuussa 3,9 miljoonaa euroa edellisvuotta parempina. Verotulot tulevat jäämään talousarvion mukaisesta tasosta - 1,8 miljoonaa euroa Kuntaliiton kesäkuussa julkaiseman veroennusteen mukaan, 114,6 miljoonaan euroon. Vahvistettujen valtionosuuksien määrä on 33,6 miljoonaa euroa. Vuosikate on noin 5,0 miljoonaa euroa muutettua talousarviota heikompi.

Tilikauden tulos on ennusteen mukaan -5,3 miljoonaa euroa ja alijäämä 4,7 miljoonaa euroa. Kuntaemon osuus alijäämästä on -5,3 miljoonaa euroa ja vesihuoltoliikelaitoksen + 0,6 miljoonaa euroa.

Kesäkuun ennusteessa ei ole vielä huomioitu SOTE-PELA toimitilojen siirtymistä kunnalta kunnan omistamaan Kiinteistö Oy Tuusulan hyvinvointikiinteistöt yhtiöön. Kiinteistöjen tasearvon ja markkinahinnan erotuksesta aiheutuu tappiota, joka täsmentyy myöhemmin.

Talouden suhdannetilanteen ja korkean työttömyyden vaikutus heijastuu kunnan vastuuseen työttömyysturvasta. Talousarviossa olevaan määrärahaan nähden arvioidaan, että työttömyysturvavastuusta aiheutuva ylitys on miljoona euroa. Tätä ei ole vielä talouden kesäkuun ennusteessa huomioitu.

Investointien nettomenojen ennakoidaan ylittävän talousarvion 0,8 miljoonaa euroa. Maan myyntitulojen arvioidaan jäävän 4,0 miljoonaa euroa talousarviota pienemmäksi.

Kesäkuun ennusteessa lainamäärän arvioidaan pysyvän talousarvion mukaisella tasolla, 326,4 miljoonassa eurossa.

Tilinpäätökseen vaikuttavat erät

Vuonna 2023 hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyessä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen toimitilat jäivät kuntien omistukseen. Siirtymäkauden jälkeen kuntien oli arvioitava vuokraustoimintaansa kuntalain (410/2015) 126 §:n yhtiöittämisvelvollisuuden näkökulmasta. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilojen vuokraaminen on lähtökohtaisesti markkinoilla tapahtuvaa toimintaa, joka on yhtiöittämisvelvollisuuden piirissä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuun siirryttyä pois kunnilta.

Kunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Kunnanhallitus päätti 09.03.2026 § 91 perustaa Kiinteistö Oy Tuusulan Hyvinvointikiinteistöt yhtiön. Kunnan toimitiloja siirtyy yhtiöön ja siirtymisen ajankohta on 1.11.2026. Yhtiöön siirtyy vastinparilainaa 1 419 600 euroa ja kiinteistöjä, joiden käypä arvo on 2,2 miljoonaa euroa.

Keväällä tehtyjen alustavien arvioiden mukaan yhtiöittämisen laskennallinen vaikutus peruskunnan tulevan vuoden vuosikatteeseen on noin (1,0 M€) ja tilikauden tulokseen noin (0,4 M€). Lisäksi peruskunta kirjaa järjestelystä kertaluonteisen satunnaisen tappion, joka on arviolta noin 7,8 M€ (vaikutus tilikauden tulokseen). Kiinteistöjen tasearvon ja markkinahinnan erotuksesta aiheutuu tappiota.

Loppuvuoden näkymät

Loppuvuoden talouden kehitykseen liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta ja painetta lisämäärärahatarpeisiin. Erityisesti työttömyyden pysyminen korkealla tasolla kasvattaa riskiä työttömyysturvan kuntaosuuden ennakoitua suuremmasta kasvusta. Verotulojen kehitys on jäämässä talousarviota heikommaksi ja tonttikaupan edelleen vaikea toteutuminen heikentää kunnan tulorahoitusta. Lisäksi SOTE-PELA-

toimitilojen yhtiöittämisen lopulliset talousvaikutukset tarkentuvat vuoden loppupuolella. Kunnan talouden näkökulmasta loppuvuoden keskeisiä riskejä ovat verotulojen kehitys, työllisyystilanne, maanmyynnin toteutuminen sekä investointien ja lainakannan hallinta.

Tuusulan kunnan hallintosäännön 9 luvun 46 §:n 2. mom. mukaan kunnanhallitus ja johtokunta raportoivat talousarvion toteutumisesta valtuustolle osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Esittelijä

kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- merkitä puolivuositarkastuksen 1.1. - 30.6.2026 tiedoksi;
- ehdottaa valtuustolle, että valtuusto päättää merkitä puolivuositarkastuksen 1.1. - 30.6.2026 tiedoksi.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Valtuusto 5.10.2026
575/02.02.02/2025

Päätösehdotus

Valtuusto päättää merkitä puolivuositarkastuksen 1.1. - 30.6.2026 tiedoksi.

Päätös